

Genmäle till Vesa Vuorinen angående hans medborgarinitiativ daterat 31.8.2023 gällande öppnande av en rehabiliteringsavdelning år 2024 samt inledande av planering och förverkligande av remissfri service år 2024

Vasabon Vesa Vuorinen har 31.8.2023 skickat ett initiativ daterat 31.8.2023 per e-post till styrelsen för Österbottens välfärdsområde.

Vuorinens initiativ gäller följande frågor:

- * Initiativ till att öppna en rehabiliteringsavdelning år 2024
- * Initiativ till att börja planera och förverkliga remissfri service år 2024

Det här genmälet svarar på båda initiativen.

Som genmäle till det initiativ som tillställts av Vesa Vuorinen framför vi följande:

Att förbättra tillgången till vård är ett av de centrala målen för psykosocial service i framtids- och anpassningsprogrammet. Basservicen ska stärkas och utvecklas i olika ålderssegment. Det här innebär att klienterna får vård och hjälp snabbare och med låg tröskel. Ett annat mål är att minska på köptjänsterna och att använda den egna produktionen till 100 procent. Välfärdsområdesfullmäktige godkände 12.6.2023 framtids- och anpassningsprogrammet för år 2023. Personalsektionen har också enligt förslag godkänt tilläggsresurser för verksamhetsområdet i syfte att minska på användningen av köptjänster. Tilläggsresurserna placeras på boendeenheten Ankaret i Larsmo, som flyttar in i nya lokaler 11/2023, och på en ny verksamhet i Vasa. Den nya verksamheten erbjuder stödboende, gemenskapsboende och kamratstöd.

I utvecklingsprogrammet finns det inga planer på en ny egen enhet för krävande rehabilitering, men det här betyder inte att vi inte kommer att ha rehabiliteringsinriktad service för våra klienter. Vårt mål är fortsättningsvis att erbjuda mångsidig service inom mentalvården och missbrukarvården. Öppenvården och boendeservicen inom psykosocial service använder rehabiliterande behandlingsmetoder som syftar till att förbättra välbefinnandet och stärka funktionsförmågan. Avdelningsvården inom den specialiserade sjukvården har en undersöknings- och rehabiliteringsavdelning för vuxna, vars patienter har en genomsnittlig vårdtid på cirka 34 vård dygn. De genomsnittliga vårdtiderna inom den psykiatriska

avdelningsvården har blivit kortare. Efter avslutad avdelningsvård ordnas öppenvård som mångprofessionellt planerats tillsammans med patienten för att hen ska få stöd av olika social- och hälsovårdstjänster. Patienten hänvisas också till de lågtröskeltjänster och den verksamhet som erbjuds av den tredje sektorn.

Vid utgången av år 2023 kommer antalet platser vid välfärdsområdets egna boendeenheter Ankaret i Larsmo och Grevenshem i Kristinestad att ha ökat med elva. I början av år 2024 startar en ny verksamhet som gör det möjligt att ge en service där platsantalet i den nya verksamheten stegvis kommer att öka enligt klienternas behov. Boendeservice för mentalvårdens och missbrukarvårdens klienter kommer i fortsättningen att fokusera mer på rehabilitering. Målet med aktiv rehabilitering är att hjälpa klienten att så långt som möjligt klara sig på egen hand i vardagen och i mån av möjlighet hjälpa dem att uppnå arbetslivsrelaterade mål. Rehabiliteringen kommer att uppföljas med mätare som utvecklats speciellt för ändamålet. Tanken med nämnda åtgärder är att möta behovet av vård och rehabilitering för klienter med kroniska psykiska störningar.

Det nuvarande ekonomiska läget gör det utmanande att utveckla servicestrukturerna och verksamhetsmodellerna. Vi vill satsa på förebyggande service, men samtidigt också stöda våra klienter och hjälpa dem att bo hemma. I och med våra åtgärder och i takt med att basservicen utvecklas och stärks är målet att på sikt minska belastningen på den specialiserade sjukvårdens polikliniker och bäddavdelningar samt att minska servicebehovet överlag inom den specialiserade sjukvården. Processer som utvecklats gemensamt minskar mängden överlappande arbete och ger en tydligare arbetsfördelning.

Remissfri service

Remissfri service finns på vårdstigen för klienter inom mentalvården och missbrukarvården. Den första vårdhändelsen sker ofta inom basservicen och dit behövs ingen remiss. I samarbetet mellan basservicen och den specialiserade sjukvården bildas en nivåstrukturering av vården som ska bidra till en högkvalitativ vårdhelhet som ges i rätt tid och med klientens bästa i första rum. Öppenvården är också den vanligaste vårdformen vid psykiska sjukdomar. Behovet av specialiserad sjukvård utvärderas.

Det senaste året har personalen på det psykosociala centret i mellersta området (Vasa, Laihela, Korsholm och Vörå) utbildats i den nationella verksamhetsmodellen Första linjens terapier. På enheten har man börjat använda det digitala verktyget Terapinavigatorn som stöd för bedömningen av vårdbehovet. Dessutom har personalen fått utbildning i egenvårdsprogram och metoder för

korttidsterapi. Målet är att utveckla personalens kompetens och göra vården mer effektiv. Av personalen har cirka 80 procent gått utbildningen och de anställda är motiverade att börja använda den nya verksamhetsmodellen. Den nya modellen syftar till att så snabbt som möjligt erbjuda klienten en tid för situationsformulering (strukturering av klientens situation och vårdbehov), möjlighet till fem korttidsterapibesök. Den här metoden har testats nationellt och konstaterats vara fungerande, samma modell används av bland annat Studenternas hälsovårdsstiftelse (SHVS), privata sektorn och även företagshälsovården. En betydande faktor som talar för den här metoden är också att man snabbare identifierar klientens vårdbehov och kan styra hen till rätt vårdtrappa.

I enlighet med välfärdsområdets strategi utvecklar vi vår verksamhet så att vi kan möta servicebehovet med låg tröskel inom verksamhetsområdets basservice. Om klienten har en svår symtombild och behöver specialiserad sjukvård kommer vi även i fortsättningen i det mellersta området att använda remiss när ansvaret för klientens vård överförs till den specialiserade nivån. Målet med verksamhetsförändringen är att tjänsterna inom den specialiserade sjukvården ges i rätt tid och att de är ändamålsenliga och effektiva. Efter vårdperioden inom den specialiserade sjukvården hänvisas klienten vid behov till basnivån för fortsatt vård.

I Österbottens välfärdsområde har det visat sig att remissfrihet i synnerhet i det södra området har ökat belastningen på den specialiserade sjukvården, eftersom alla klienter blir så att säga inskrivna och behandlas på specialiserad nivå med sådana vårdbehov och symtombilder som egentligen hör till basnivån. Hela verksamhetsområdet har som mål att få mer detaljerad statistik över befolkningens sjukfrekvens och behov av specialiserad sjukvård. Vi kommer att dra nytta av Institutet för hälsa och välfärds dokumenteringspraxis samt använda och förenhetliga åtgärds-koder i hela området. Genom att korrekt och enhetligt dokumentera åtgärds-koderna får vi fram vilken verksamhet som ska förverkligas inom servicen. Dessutom har vi som mål att utvärdera behovet av personalresurser inom verksamhetsområdets basservice och specialiserade sjukvård för att vi ska kunna möta våra invånares servicebehov.

På sikt är målet att den psykosociala servicen ska erbjuda vår befolkning så bra och effektiva mentalvårds- och missbrukartjänster som möjligt både på basnivån och inom den specialiserade sjukvården. I takt med att verksamheten utvecklas och strukturerna antagligen förändras kommer vi att se över vår remisspraxis.

Vad beträffar samarbetet med föreningar och andra aktörer följer vi för tillfället modellen för partnerskapsbord. En arbetsgrupp planerar en gemensam verksamhetsmodell för verksamhetsområdena för hur vi ska agera för att välfärdsområdets invånare ska ha så stor nytta som

möjligt av alla aktörer. Målet är att verksamhetsmodellen står klar vid slutet av året och att den kan börja användas i början av år 2024. Verksamhetsområdet för psykosocial service är det område som först ska testa helheten.

Kosti Hyvärinen
Verksamhetsområdesdirektör
Psykosocial service

Mirja Remes
Ledande läkare i psykiatri
Psykosocial service

Tanja Jaakola
Överskötare
Psykosocial service

Marja Mustonen
Chef för mental- och missbrukarvård
Psykosocial service